ئەوریشم زامەگان

شێعر کوردی کەڵهوڕی

سەعید عبادەتیان «بانان»

DIBACHE PUBLICATION

سرشناسه:عبادتیان، سعید، ۱۳۴۲ –
عنوان و نام پدیدآور: ئەوریشم زامەگان/ شیعر کوردی «سەعید عبادەتیان»بانان.
مشخصات نشر:کرمانشاه: دیباچه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری:۷۵ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم.
شابک:۲-۶۲۸۱۷۸-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی:فیپا
یادداشت:کردی.
موضوع:شعر سپید کردی -- قرن ۱۴
موضوع: Blank verse, Kurdish --20th century
موضوع:شعر کردی -- قرن ۱۴
موضوع:Blank verse, Kurdish --20th century
رده بندی کنگره: PIR ۳۲۵۶
ردەبندی دیویی: ۲۱/ ۹ فا ۸
شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۱۴۰۹۵
وضعیت رکورد: فیپا

ناسنامەێ پرتووک
ناو پرتووک: ئەوریشم زامەگان
مژار: شێعر کوردی کەڵهوڕی
شاعر: سەعید عبادەتیان «بانان»
پیتچن و وێراشتەر: ئەیووب پارساپووڕ
ڕۆبەرگ: هیوا پاشائی
چاپ یەکم: ساڵ ۲۷۲۰ کوردەواری
شێعرەیل ساڵ ۹۶ تا ۹۸
گیەڵان - کرماشان
سپاس لە زامەتەیل کاک شاهۆ ئاسانی
تیراژ: ۱۰۰۰ دەنک
نرخ: ۲۰۰۰۰ تمەن

دفتر انتشارات: کرمانشاه میدان مصدق، انتشارات دیباچه
تلفن: ۰۹۰۲۹۳۳۱۰۳۳
خرید اینترنتی: @dibachehboom

هەر کوردم

هزار قەیران بایدە تۆشم
هەر کوردم و کوردی ئۆشم

شاعر خۆنالی

م
شاعرێگم
ک خۆنالی پێیا بۆمە
یا
خۆنالی مرم ڕۆژێ ،
توای ئەگەر لە شوونم بای
ماڵم ها لە سوو گونووژێ !...

مەرگ ئاشکەرا

حەز نیەکەم
لە سەر شاخِ بەرزێ بمرم
یا لە چڕی دارسانێ ؛
حەز کەم
لە وەر چەو بمرم
لە خیاوان یا مەیدانێ ،
بیلا مەرگم ئاشکەرا بوو
بیلا عالەم گێشت بزانێ !...

دو یاس زەرد

له چەوەیلد
وه دەس چنیم
دو یاس زەرد ،
له دەمد
سێفێ خواردم
بێ تام و
سەرد !...

پەڕاو

وە پەڕاو بۆش
دی ئاواتم
ڕەسین وە تاشەیلد نییە ،
توام
لە داواند
بمرم !...

سارێژ چەوەیلد

ئێش ئاڵەم
هاله لەشم
زۆخ دەوران
هاله گیانم
هۆچ تەبیبێ سارێژ نیەکەێ
چۆ چەوەیلد
زامەگانم !...

بێ تِ

بێ تِ
زەمان ،
هەڵەت چووڵِ هووڵێگە ؛
بێ تِ
زەمین ،
گەناوەێ خەم لە کووڵێگە !...

زۆخاو

هۆرِ دۆرد
نیەشووریەێد
لە هۆچ ئاوێ ،
مەگەر
زۆخاو !...

نیلووفەر

ژنەگانِ خوەرئاوا ،
نیلووفەرن
لە ناو
گەناوەیلِ
عاڵەم !...

بەور

م بەورێگم لە ژێر پاد
هەنایٚ نیشم ،
ئەگەر مەیل سووەیلد بوو
وێنەیٚ سەرکەش
باڵا کیشم !...

واران زەرد

له شەو سیەێ
پڕ له ژارێ
ک واران زەردێگ واری ،
دەسەیلێگ وه دەم گیانەو
له لافاوێگ گلم دانەو !...

بەنِ جەرگ

لە وەرتارمەیْ خوەر وەیشتانی ،
بەنیْ پەیشتای ئڕا بەرگم
سەر تاڵِ بەند گرتم
ڕەسیم وە بەن بەنِ جەرگم ؛

لە وەرتارمەیْ خوەر وەیشتانی
بەنیْ پەیشتای دریژ و کەو ،
سەر تاڵِ بەند گرتم
ڕەسیم وە ماڵِ مانگەشەو !...

من و پایز

من و پایز
هەردگ دیلیم
هەرکام
وە بوونەێ یەێ ژانێ ،
مِ لە ئاخەیلِ عاڵەم سووز
ئەڤ لە داخەیلِ دەورانێ ؛
من و پایز
هەردگ دیلیم
لە ناو ڕۆژەیلِ دڵتەنگێ
م داخەیلم هاناو دەنگم
ئەڤ ڕەنجەیلێ ها ناو ڕەنگێ !...

تووژاوڵە

تووژاوڵەیٚ لە لەشم لاوە
تاگەر گیانم
بوودە ئاگر ،
م ساڵەیلِ لە کیس چێیم
چۆ گیس چنم ،
تِ ساڵەیلیٚ ک ناتنە
لە سەر داگر!...

نیشتمان

له ناوڕاسِ زەمین
ئاسم !
نیشتمانم
چوارقەێ کەم و
خەمه شانا
چۆ دەوریشێگ
وە جەهانا !...

وەفرِ خوەرەتاو

یەێ لام
هڵاێ هڵِ ئاگر
یەێ لام
زەردەخەنەێ کانی ،
یا مِ وەفرِ خوەرەتاوم
یا تِ
لەێ نسارە سانی !...

له چۆزه تا ماسیه

له چۆزه تا ماسیه
دووسد دێرم
له واران
تا وه کانی
پایلم کەنم ،
تِ دنیا وه سەونزەو
بگیر
مِ دنیا وه زەردەو
خەنم !...

ئامانەت

پەڕەیٚ لێود
وە ئامانەت بێیە وە خوەر
باڵِ چەود وە ئامانەت
بێیە وە شەو ،
تا مِ
گڕیٚ داکاسیەم
لە ژێرِ باِڵ چەرخِ کەو !...

تەمێار

تِ تەمێارِ هسارەێگی
لە سوومارەێ
تەمِ خیسێ ،
م شەونمِ دڵتەنگێگم
لە کانکِ
گیاێ سیسێ !...

دەیشتِماێشت

دەیشتِ ماێشت
ئەسپ و نقرە
دەیشتِ ماێشت
مانگ و کانی ،
م ژیامە تا وە مردن
لە ناو دەسەیلِ زنگانی !...

دەیشتِ دێره

دەیشتِ دێره
داس و ماسی
نان و خاک و
کار و کتاو ،
دەیشتِ شەوەکیانِ
نسار
دەیشتِ ئێوارەێ
خوەرەتاو ؛

دەیشتِ دێره
دڵ و قامیش
مانگ و ماسیەو دڵداری
دەیشتِ جیق و جوانەو چۆزە
پوورِ و پەپووولەو پاساری ؛

دەیشتِ دێره
سان و سراو
دەیشتِ ئاواتەیلِ بڵێن ،
ڕەنجِ هزارەیٚ دەنەوشک
دراو
دو دیدەیلِ گوڵێن !...

هۆرِ دۆرد

هۆرِ دۆرد
دەمە مەلێ
لە هەڵەتەیلِ چووڵِ هووڵ ،
وە مەلۆچگِ دڵتەنگێ
لە خوەرئاواێ
چەمەیلِ چووڵ !...

دڵداری

نە ئێڵاخ
نە گەرمەسێر
لە ماوەێنِ یانە گیرم ،
هەناێ هامە لاێ تِ
چۆزەم
هەناێ هامە لاێ خوەم
پیرم !...

بێ ئاشاز

بێ ئاشاز
چۆ باڵِ باز
بێ قەرار
چۆ پایلِ وا
جەهان پەیٚ کەم ،
وە خەیاڵات نازکم
چۆ تاڵێ بەن

لە سۆمایٚ
دیدەیل عاڵەم
وە سووز ڕەیٚ کەم
وە تەنیا هەر لەش سەردم
لە وڵاتم هیلم وە جا .
بێ ئاشاز چۆ باڵِ باز
بێ قەرار چۆ پایلِ وا !...

داخِ کۆەنە

داخِ کۆەنە
بنیشە لام
گیاند بوو وایەمِ تیەڵ دەێ
بوو زەێتۆنِ دۆوا مانگِ
سەردِ پایز ،
تِ خەو دینە
کِ هەر مینی سەونز و قەسیل ،
وڵام مِ نە
مِ هەر مینم تەڕ و کوورسز !...

تەنیاتەرین وەڵنگِ پایز

لە پێشتِ
پەرچینەیلِ کەل
لە پێشتِ
چەرداخەیلِ چووڵ ،
مەلۆچگِ بێ مەڵوەنێ
لە پێشتِ تەنیاتەرین وەڵنگِ پایز
ئاواز خوەنێ !...

خوەر و یەخ

مِ
کەێ لە جنسِ ئاسنم
یاگەر سانِ
سەختِ پەڕاو ،
م
ئاخرێ
چۆ کوومەێ یەخ
لە خوەرەتاود بوومە ئاو !...

ساز و ژان

کۆوە بێ بەرد
هەڵەت بێ گەرد
تِ بێ ساز و
مِ بێ ژانم ؛
مەگەر لێوە باوەڕ بکەێ
لە چوار پارچەێ
کوردسانم !...

پا و کانی ١

هەنایٚ نیەتیەی
پا بشووری
لە کانی دەیشتِ هۆچ شاریٚ ،
حەتا لە جایٚ
نەرمەخوناو
یاگەر ڕفتیٚ ،
کوچگ واریٚ !...

پا و کانی ۲

له هەر کانی
پا بشووری
چەم و ڕووبار سەقام گرێ ،
له هەوراتِ خوەشِ گیاند
هەرچێ بێ تامه
تام گرێ !...

پا و کانی ٣

له کام کانی
پا شوورتیده
له لۆ کام چەم و ڕووبارێ ؟!
کِ حەتا له ئەورِ نەزۆک ،
چۆ ئەورِ تەڕ
واران وارێ !...

تەرِم ماسی

نە سەونزە
نە سینێگ
تەنیا تەرِم ماسیێگ مەن ،
ماسی قرمزِ بۆچگێ
لە ڕۆ دەسِ
سەونزِ وەهار !...

ئازیەت بارِ مەرگ

نە مەلەوەر
نە پەلەوەر
نە گیانەوەرێ حەتا ،
تەنیا وە تەنیا
ئاێەم بۆ
کِ لە مەرگِ خوەێ
خەوەر داشت !
ئاێەم
ئازیەت بارِ
ساڵیانِ ئازگارِ
مەرگِ خوەێ !...

ئۆقیانووس زنگانی

دنیا
پڕ لە
دێو و دامە
پڕ لە
شڵپەیل وێرانی
هناس
هالە کەوس کووسە
لە ئۆقیانووس
زنگانی !...

دەنۆکاو

پەڕ سییەێ
پەڕ بووریێ
پەڕ کەوێگ ،
وە خینگِ خانگِ
چەن مەنگەس ،
شوونِ چەن پا
نەقشِ چەن دەس ،
چەن وەڵنگِ وشک ،
کەنگاڵشگِ و زەردەسیری ،
ئاخ دەنۆکاو
مەلەگانِ گەرمەسیری !...

کۆوەگان فیلسووف

کۆوەگان
فیلسووفەیلِ
کووکنِ فەرەزانن ؛
سەریان ڕۆتەڵی تاشە
ڕیشیان
پرچِ چروو ،
ئەوان زانن
گەپِ دەوران
چەنێ ڕاسە
چەنێ دروو ؟!

شوونِ پاێ خوداگان

له وێنەێ ئسپینۆزا
شوونِ پایلِ خوداگان بەم
تا بانِ ماسەگانِ داخ
تا دەرِ ئشکەفتەگانِ پیر ،
تا گەر تووکِ تیەڵِ وایەم
تاگەر تامِ گەرمِ ئەنجیر !...

گومەسار

باوشد هەڵگر لە زرانی
تا لە گوڵەمِ ئەسرِ خوەم
وێران و گومەسار نەوْمە ؛
باوشد واکە لە زرانی
بێدەنگ مەنیش
باڵ چەوێگ
بەیە پیما
لێوێگ لە لیم زەردەو بکە
یا سیکار تیەڵێگ بکیش !...

دەس مەڕەس

سەر پەنجەیلد
بوو نارنج دەن
بوو هناسِ باخِ ئەڵوەن
لە سەردەوا ،
بوو نارنجەیلِ دەس مەڕەس
چۊ ئاهووەیل گەرمەسێر
خێاڵ خێاڵ و دۊر لە دەس !...

هراسان

تِ قەناری
کام قەیرانی ؟!
کام وڵاتِ سەرد و کاوڵ
کام وێرانی ؟!
کِ حەتا لە ڕۆژ ڕووشن
لە سایَ باڵد هراسانی !...

نەوەوایە

لێوِ کام وا
گەلۆ واران
ماچ کردێە ،
ک مانگەشەو نەوەوایە
ئاخڵە داس
وە مەیوانەێ زڵفِ خاود
لە خەو
هسارەگانِ شەو
خوشارەیلِ تیەڵێگ
بەساس !...

جەهانِ تیەڵ

چەنێ ئاسم
لە بوو عەفند ؛
جەهانِ تیەڵ
عەجەو جاێگی ،
تِ کەێ ماواێ
ژیانیدن
گەنەڵخەدانِ گەوراێگی !...

سەونز و قەسیل

له ڕۊوەپاڵِ گۆنایلد
هزار کاولی
چووپی کیشن
سەونز و قەسیل ؛
وە لە خڕەێ خرخاڵێان
کەڵەیل ڕەو کەن ؛
له باخ سێف تا وە ئنار
زلْفد پەریشانە چۊ ڤێ
باڵاد ڕەنگینە چۊ چنار !...

میناێ ئەزرەت

گاجار پەلێ لە وا شکێ
گاجار دڵێ ،
گاجار میناێ ئەزرەتەیلِ
یەێ نیشتمان ،
واگان هناسِ دێوەیلن
کِ هەرشەو تەنۆرە کیشن
لە ماوەێنِ
زەۆ و
زەمان !...

زەردەخەنە

زەردەخەنەد
زامِ بێ ئامانِ تەورە
لە قەێ دارِ بەرزِ بەڕق ؛
وە نیشتند ڕەنجِ
هزارەێ سەرکەشە ،
ڕازِ جەهان هاناو دەسد
هەنایێ
پڕ بوود
و
خالی بوو !...

سان

وە سان
چوە بۆشم تا بزانن
کِ هێما
تِ سانی
مِ سانم
گێشت سانن !...

چرچِ سەخت

پەلوەچێ لە دارسان
شکیا لە وا ،
چرچِ سەختێ
چێ لە گیانِ دارِ بەرزێ ،

سروە لە بنِ گووشێ وەت :
شاخە شکیا ،
دڵ نەلەرزێ !...

ڕۆژئاوا

نە خوەرهەڵات
نە بەیانی
ئاواتِ من خوەرئاواسە ،
لە خوەرئاوایٚ بیٚ سنوورِ
نیشتمانم
ڕەنجِ ئایەم
وەنەوشە داس .

لە خوەرئاوا
هەر ڕۆژ نیشم
لە سایٚ سایەم
نوورِم وە جامەک دایەم
تا بزانم
چەنیٚ دیۆم
چەنیٚ ئایەم !...

خۆن

له ڕیشێ هزاران دار
له کانکِ هزار کانی
له سۆماێ هزاران ڕەنگِ خۆنم
ڕەێ کەم ،
هۆردە هۆردە
ڕۆژ هەڵمژم
چەپاڵ چەپاڵ
شەوار
قەێ کەم !...

سارا ژن

له چوار ڕێانِ زامەگانِ ئەوریشم
سارا ژنێگ
ئاخێزه کەێ ،
له سەر زنجێ
چوار خاڵ کوتاس
هەرچوار خەمبار
هەرچوار تەنیا !

له چوار ڕێانِ ئەوریشمِ زامەگان
سارا ژنێگ
کەوەنه کەوەنه
ژانِ سنوور
ڕەێ بوو له بەن بەنِ گیانێ
له قامەتِ خەێزرانێ !...

ڕووبارِ شەرمِ دنیا

دو لفانێ
پەلوەچ کیشن
لە ڕووبارِ شەرم دنیا
لە گەناوەیلِ خوەرهڵات ،
لەناو
خوەڵەکوانِ خەبات !...

له ناو مەرزانِ دو کەنۆ

دراوێگ
ها له ماوەیْنِ
مەمگاند ؛
دراو سەونزێگ پڕ له شەونم
کِ له ڕەسمِ و کیشانێان
قەڵەم مۆ
فەره نازکِ خوداگان
خەتا نەکرد و
نەلەرزی ؛

دراو سەونزێگ
پڕ له عەترِ کۆز و شەو بوو
له ناو مەرزانِ دو کەنۆ
له ناو ڕاسِ دو زەردەبەێ
کِ بوو ژیان تازه دەێ !....

پەژارە

پەژارە
لە لا ڕاسا ئاڕەسە بۆ
لە شانِ ڕاسِ عاڵەما
لە شانِ ڕاسِ ئشکەفتەیل و دەفتەرەیل
لە خوەرهڵاتِ چەرمِ گاێگ
لە بەێانی پووس ئاهوو؛

پەژارە پەژارەسە
چۆ گلِ هاولفێگە
لە گلارە !...

ڕێوارِ بریندار

ئێوارە
دڵتەنگی
چەن ڕێوارِ بریندارە ،
وە بەیانی
کفنێگە ،
باڵاپووشِ
چەن هسارە !...

کاجِ دڵگیر

یەکێ لە کیسِ خوەێ چوودن
یاگەر شارێگ
یا وڵاتێگ
وەلێ تِ نە ؛
تِ لە کیسِ بنیاێەم چی !
تِ
تِ کِ هێمان
لەک لەکِ پیر ،
وە دەنۆکێ
ناود ژەنێ
لە ڕۆ کاجِ بەرزِ دڵگیر !...

هاولفِ دەرد

پەلامارِ
سێوانِ کام
سایەیٚ سیس و بیمار بووەم
وە لە سایٚ
پۊترکەیٚ پایٚ
دیوارەیلِ
کام سەرزەمین
ڕۊژەو بکەم ؟
لە وەرمایٚ بیٚ هەفی کام کەورِ زەرد ؟

تِ وە مِ بۊش هاوڕازِ چووڵ
تِ وە مِ بۊش هاولفِ دەرد .

تِ وە مِ بۊش

کِ مەلەوەرەیل
وێنەکیشِ شەوِ ژانن
یا شاعرەیل لاوماڵکِ گیژتافِ لاو لیخناوِ
شەوار
تِ وە مِ بۆش هاوڕازِ چووڵ
تِ وە مِ بۆش هاولفِ دەرد .

تِ وە م بۆش تا مِ نەۆشم
باوانِ مِ
وشەچنِ شوونِ دەمِ مەڵۆوە
سینەمژی زەردن
نیشانِ خولەسِ دەردن ،
وا درەو کەن دەسەیلێان

تِ وە مِ بۆش ک باواند
لە سوومارەێ تیەڵە سوارەیِل شەوار
سفێ سوارەیلِ ڕۆژن ،
وە یاڵِ بلێنِ ئەسپێان
تافِ دریژِ ئاوەیلە ؛
تِ وە مِ بۆش هاوڕازِ چووڵ
تِ وە مِ بۆش هاولفِ دەرد !...

وەڵنگەمار

وەڵنگەمارەیل
قەورسانەیلِ کۆەنەیۆ
بێ نیشانن
پڕن لە هۆر دڵتەنگی ،
چۆ شاڕوو بووسانِ پایز
لە سەردەوا ،
یا تماشایۆ خوەر لە زەردە
لە چەمِ چووڵِ خوەرئاوا ،

کِ لە چەوەیلِ
ئاخەرین
تیەریکی تیەڵ
بوودن ئاوا .

وەڵنگەمارەیل

تماشایان پڕ لە ژارە
وە قەوچی نەرمِ باڵیان
جاێ خلێفەێ موور و مارە !...

چوار ترۆسکە

دارسان
ئازیەت بارە ،
ئازیەت بارِ
چوار هسارە ،
چوار کانی سەرد
لە قتی ساڵ پیایەتی ،
چوار ترۆسکە
چوار چراێ دەرد !...

دڵداری ڕووبار ئامازۆنە

دڵداری
چۆ ڕووبار ئامازۆنە
دریژ و تیەڵ
تیەریک و زەرد
پڕ لە زۆخ و ژار و قەێران
یاگەر چیدن
بێ سەر و شوون
یاگەر مری ،
یاگەر تیەیدەو
وە نیمە گیان !...

نەوەواێە: زودتر به دنیا آمده، نو رس

تەنۆرە: دودی که از تنور به هوا می‌رود، کنایه از دیو سیاه است

پەلامار: دستبرد، حمله بردن ناگهانی

لاوماڵک: آب روب، اشیائی که سیل با خودش می‌آورد

سینەمژی: گندمی که شیره‌ی آن مکیده شده‌ست، کنایه از آدمهای لاغر و مردنی

خولەس: پاک، سره

قەوچی: زاویه‌ی بازو

سارێژ: التیام یافته، زخمی که خوب شده است

تووژاوڵە: لایه‌ای از هرچیز

تەمێار: نامزد

کانک: پلک

دەنەوشک: صخره سنگی

مەڵوەن: مکان

کەوس: سیطره

گومەسار: سرنگون

Ewrîşimi Zamegan

Seîd Ibadetiyan Banan

Şêri Kurdî

Kirmaşan 2720

DIBACHE PUBLICATION